



Els perfums de
"MYRURCIA"
son l'essenci d'un
pomell de
jovene-



PRISME





CAMISERIA, CORBATE-
RIA I ARTICLES DE PUNT

Jaume Sans

Boqueria, 32 - BARCELONA - Telef. 16036

:: ESPECIALITAT EN LES CAMISES A MIDA ::



PAPERS :: PLAQUES :: PEL·LICOLES

Els millors productes fotogràfics per aficionats.

INDUSTRIA FOTOQUÍMICA NACIONAL S. A.

Adquiriu
resistència
física
mitjansant el
FLUIDKALCIUM

OLIVER RODÉS



ES EL GRAN AUXILIAR DE LA JOVENTUT EN L'EDAT DEL SEU DESENROTLLLO
DEMANI'S EN FARMACIES I CENTRES D'ESPECIFICS

ENVASOS PATENTATS, DE CARTO
IMPERMEABILITZAT



CILINDRICS I CONICS PER A MEL, CAFÉ,
MELMELADES, GELATS, ESPECIES, NEULES
I TOTA MENA DE PRODUCTES
HIGROSCOPICS O GREIXOSOS

SON UN 25% MES ECONOMICS QUE ELS DE LLAUNA

LLIBRERÍA DARNÉ

santa anna, 21 - barcelona - telèfon 12654

CONCURS DE MODELS

MECCANO

20.000 pessetes de premis

Demani's detalls i el formulari d'inscripció
a la mateixa llibreria

FAIANÇ CATALA

CORTS, 615 - TELÈFON 12674

Bomboneres amb dolços per a batetjos
i casaments. Exquisida presentació.

FABRICA de JOIERIA i PLATERIA
FIL D'ÀRIOL
FUNDADA EN 1854 C. CIUTAT. 7 PRAL.



PRISMES

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: AV. 14 D'ABRIL, 468 — SUBSCRIPCIÓ: ANY 6 PESSETES
Número solt: 0'75

ANY I

OCTUBRE 1931

NÚM. 10

SUMARI: *Veles al vent: Apassionaments*, El Timoner. — *L'actitud sana*, Amadeu Serc. — *Cinema*, Jaume Bofill (Foto: Ufa). — *Primitivisme i sensibilitat*, Francesc de Tàber. — *Anar fent...*, Mané Bertran i M.^a Carme Valls. — *De les bones maneres i del bell capteniment*, R. M. G. (il·lustració de Clotilde Cirici). — *Traduccions*, Rabindranath Tagore, Maria de Quadres. — *La situació internacional*, Ernest Noble. — *Pensaments de Napoleó*.



*Cap del Sant Crist romànic
del Museu de la Ciutadella.*

En una mar avalotada, quan els bufaruts del vent xiulen desenfrenats emportant-se'n furiosament ones i nuvolades vers una direcció imprecisa, es fa difícil mantenir una nau orientada cap als destins on hom voldria conduir-la. Hi ha dos perills: deixar-se emportar per la corrent folla que l'huracà provoca, impotents a resistir-la, o lluitar-hi tan aferrissadament per lliurar-se'n i embestir-la tant de front, que hom acabi per dirigir-se a contravent. Un i altre són dues fallides; un i altre són dos camins errats que allunyen de la ruta començada.

Sovint, en la mar avalotada de les passions humanes, observem aquestes fallides. El vent eixordador d'un moment passional s'enduu unes multituds vers una orientació extrema i situa les altres en franca oposició. Mantenir l'equilibri, sostenir-se entre les dues corrents sense reure's arrossegat per cap d'elles fins que l'onada passional sigui esvaïda, representa sovint un «tour de force». Diu la dita que «la passió cega el coneixement». El coneixement, el raonament, representen sempre el camí dret, l'orientació sana, l'actitud polida i considerada vers els que porten orientacions diferents, el respecte mutu. La passió vol dir l'ençegament, l'obstinació, el menyspreu de les idees d'altri, l'embranchida desconsiderada, trepitjant tot el que vingui al pas per satisfer els apetits personals.

En la vida social, el coneixement acosta els individus; la passió els allunya. En el camí ascendent de la civilització dels pobles, hom veu cada dia que després d'un moment passional els homes s'han allunyat a banda i banda de la ruta única. Han perdut el temps; els cal refer el camí esgarriat i apariar-se per saber caminar de costat. Si la ruta es fàcil, com un camí de cada dia, les desviacions no són tan perilloses; però quan el país ha estat remogut per esdeveniments i revolucions trasbalsadores, cal anar amb més compte que mai, cal malfiar-se més que mai dels apassionaments si hom vol trobar el bon camí que ens fassi avançar de pressa amb els pobles civilitzats.

Ens temem que en els moments actuals la passió cega el coneixement de molts dels que haurien de contribuir a l'estructuració de la nostra vida estatal. Ens temem que la tasca realitzada, quan les aigües passionals estiguin en repòs, haurà servit de poca cosa i haurem de recomençar el camí,

EL TIMONER,

L'ACTITUD SANA

AVUI he trobat uns antics companys a qui feia temps que no havia vist. M'han emprès immediatament, violentament, a preguntes. Vòlien sentir la meua indignació — tal com ells estaven indignats — pels darrers esdeveniments polítics. Comentaven, amb paraules precipitades, acords, reunions, parers, de rigorosa actualitat. Tan és així que m'han sobtat i no encertava què dir-los-hi. Al capdavant, però, m'ha plagut llur apassionament per l'interès que això demostrava envers coses que queien fora de llur vida normal.

Però hem parlat llargament i m'han decebut. Jo creia trobar-me enfront d'una mascle oposició irreductible i he pogut constatar com n'era de vulgar llur actitud i indignació. Eren xicots joves, en plena joventut, en aquella edat que l'home comença a perfilar-se i agafar vigoria; en que el món i la vida es veuen realment tal com són, si hom els mira amb ulls ben oberts i sense prejudicis, puig no hi ha encara interessos creats, ni partits presos. Hi ha aleshores tota la força indomable, tota la rebel·lió, tot el dinamisme de la joventut. És l'època dels grans ideals magnànims, l'època fecunda de les grans decisions.

Compteu, doncs, la meua decepció en veure que parlaven sense una espurna d'originalitat. Acceptaven tots els partits presos, partien de tots els motllos establerts. No eren ells qui parlava, sinó d'altres per boca seva. Ells renunciaven a si mateixos i es vestien amb draperies alienes. Com si fos talment despreciable aquella espurna divina que tots portem dintre i que és el segell de la nostra personalitat.

Negligir, abandonar, renunciar a tota la força, a tota l'energia, a tota la vitalitat, d'una joventut inèdita. No la sentiu tota la misèria espiritual

d'aquesta renúncia? Tota la decrepitud d'aquesta posició? O és que vossaltres també porteu la senectud a l'ànima?

L'home autèntic, l'home jove, cal que sigui indomable i rebel. Cal que cremi els vaixells del conformisme i es llanci a la lluita a camp obert. És la vida el que s'hi juga. Cal que creï nous motllos, cal que vulgui veure el just valor de les coses i no es deixi impressionar pel que diguin al voltant. Cal que afini el seu sentit crític per a copsar la veritat en tot moment. La sinceritat amb si mateix, la fidelitat a la nostra pròpia naturalesa són condicions indispensables per reeixir.

A fi de comptes del que es tracta és de viure i la vida no és un entreteniment ni una especulació sinó un exercici de tot el nostre ésser, una harmonia de facultats actuant, una plenitud.

Tot això no és altra cosa que manca de caràcter i d'aquesta manca de caràcter el nostre estat social se'n ressent. Som covards i mesquins. No tenim grans ambicions. No tenim coratge de mirar enlaire i enllà. Estem ridículament cohibits. Com el pollet de la falla davant l'obstacle d'un gra de sorra ens anem enxiquint fins el punt de veure una muntanya davant nostre. Defugim la lluita que envigoreix i dignifica i ens desentennem d'enfrontar-nos amb realitats. I per això, és clar, vivim dins una ficció. Som com una gran bombolla multicolor — buits de dins — sense un contingut d'humanitat.

I bé, fins que l'home devé conscient d'aquesta buidor interna no es pot dir que hagi començat el procés de la seva redempció. Fins que l'home no es sobreposa, no es millora, no es supera, fins que no comença a investigar per compte propi i vol saber el per què de cada cosa, fins que l'home no pren possessió — com a senyor a casa seva — de totes les coses i de la veritat de cada cosa, no comença a viure. Fins que l'home no s'interessa per tots els problemes humans en general i pels concrets i immediats de la seva col·lectivitat no comença a viure com a ciutadà.

Vegeu, doncs, el que interessa: viure com a homes i viure com a ciutadans. Desentumir consciències, intervenir, lluitar i sobretot rebel·lar-se contra tant de convencionalisme que ens ofega. Ésser joves. Viure. Veus- aquí l'actitud sana. Jo us la brindo, amics.

CINEMA

DINTRE el conjunt superior de llurs característiques comuns, les belles arts són prou diferents perquè en cada moment n'hi hagi una que s'adapti millor — en el temps — als corrents universals imperants, tal com s'adapten més o menys bé — en l'espai — a les diferents psicologies de cada poble.

Com a reacció de l'academicisme vuitcentista, com un xiscle vital d'alliberament, el romanticisme exaltava en grau màxim l'ànima individual i l'ànima popular, opreses sota el jou de regles infrangibles. El romanticisme era doncs un moviment essencialment subjectiu, d'introspecció, ja de la nacionalitat, ja de l'ànima pròpia. Des d'aquell moment van ésser sembrades les llavors del mosaic polític actual i de la llibertat de costums que ha seguit a la guerra.

Un caràcter essencial distingeix, de fet, la vida objectiva de la subjectiva: la precisió. Un objecte és com és. No hi ha confusió possible en l'apreciació de les seves qualitats. Però, qui fixarà els límits on comença i acaba un sentiment? I precisament aquest caràcter de vaguetat és el que observem en el romanticisme: domini de la imaginació, domini de la història, que és la imaginació dels pobles.

Una art hi ha, selecta, que encaixa del tot dintre d'aquest corrent; no és pas per atzar que tots els millors músics són del segle dinou. A l'altre extrem de les belles arts, l'arquitectura, l'art per excel·lència de les realitats, en el límit ja de les arts aplicades era desfigurada per la fantasia modernista i produïa les indefinides monstruositats del nostre Gaudí. Però cau el pèndol a l'altre costat, i una nova època de realisme comença. Vegeu com s'han invertit els papers. La música degenera en Jazz (conjunt de sorolls de màxima estridència de màxima concreció, diríeu)



Emil Jannings el gran actor de la U. F. A. en el seu primer film sonor projectat a Barcelona l'altra temporada «L'Angel Blau». Aquesta caracterització i aquesta ganyota impressionants, han esdevingut el tòpic d'aquest actor alemany tan admirat.

i només en el camp anecdòtic troba valors acceptables. L'arquitectura, en canvi, s'encaixa en estructures sàvies i neix un altre estil, *el primer estil veritable* des que el renaixement «acabà la renaixença ingènua dels estils migevals» com deia a PRISMES l'Alexandre Cirici.

Una sola art, central, i en certa manera inferior a totes, la literatura, arriba amb els dos braços a cada extrem del moviment sense desformar-se. Per la seva mateixa naturalesa, ni el món extern ni l'intern no li són estranys. Però fins ella i tot, conservant l'estabilitat es decanta, també, a banda i banda — poesia, novela — segons quina tendència predomini. Així a les tumultuoses ebullicions de Walter Scott, correspondria ara, per simetria, la carn congelada de Paul Valéry, a la tendresa d'Alfred de Musset el centralisme de Madariaga.

Si temperem, doncs, l'afirmació amb totes les reserves que jutgeu necessàries, no serà estrident el dir que *la música, en aquests moments, és una art passada de moda!*

Això ha fet cridar a molts que el segle vint ha enterrat el sentiment. El segle vint ha deixat de prendre el sentiment, és veritat, com a element directiu. Però, en canvi, portant al camp sentimental, en el que és possible la precisió i la objectivitat, ha analitzat el sentiment com no ho havia estat mai. La diferència, doncs, és només de matis: el «sentimentalisme» ha estat substituït per la «sentimentologia».

Que no ha mort el sentiment n'és una prova l'extensió del cinema, que té, precisament, per base el món emotiu. El cinema ha heretat de la música el que aquesta té de permanent, el *ritme en el temps*, que només competeix amb ells la dansa. El ritme és un element comú i bàsic de totes les arts, condició prèvia perquè es produeixi un sentiment estètic. Inconscient en les arts primitives, cristal·litza primer en simetria, i va prenent formes més complicades a mida que es perfeccionen més. Cadascuna d'elles en té una modalitat pròpia: ritmes en l'espai — en les arts plàstiques — en el temps, com en la música, o psicològic en la literatura. En el cinema hi pren, en proporció diversa, totes aquestes formes, però sempre amb gran intensitat: si l'expressió valgués, podríem definir el cinema com una *rítmica successió d'imatges rítmiques*; tanta importància hi té; una mena de música amb tots els caràcters de concreció que li faltaven per encaixar dintre del nou estil; *el cinema* — com a art — *és la música del segle vint*.

Einseinstein i Rutmann s'han proposat (i moltes vegades han obtingut brillantment) efectes gairebé exclusivament rítmics. En «Melodia del món» Rutmann arribà a enllaçar i a fer plàstiques d'una manera tan perfecta, cadenes enteres d'associacions d'imatges que difícilment serà superat en el camp del cinema «artísticament pur».

Però, fins en el bon cinema comercial alguna de les formes del ritme presideix la pel·lícula de cap a cap: amb contrastos (Tempestat a l'Àsia) al·liberació (Charlot) etc., i com a element essencialíssim. Així efectes de «fugues» gairebé musicals guarneixen de cap a cap la insensibilitat mecànica de Zeke, el protagonista de Hal·leluya! i els seus companys, insensibilitat que és el «tema» de tota l'obra.

El cinema comercial, però, tindria més aviat en la novel·la la seva filiació més directa, en quant descriu principalment emocions. El ritme hi pren, aleshores, un caràcter psicològic; Napoleó tot sol equilibra un exèrcit: Douglas Fairbanks (La marca del «Zorro») l'estol dels seus perseguidors. La manca d'un bell ritme general pot, només, explicar la desil·lusió que causen, a vegades, films que, com «El Patriota», «tot ho tenen bé»: actors, decoracions, oposició de caràcters.

La falta de ritme és, també, la principal tara de les pel·lícules d'aficionats, quan és precisament efectes nous de ritme — d'aquest ritme musical que hem parlat al principi — ço que haurien de cercar amb més interès. L'exèrcit d'avantguarda no persegueix altra cosa que això; i quan una subjectivitat excessiva *impròpia del cinema* (Mann Ray) no fa aquestes pel·lícules absolutament incomprensibles (diem incomprensibles a falta de paraula més exacta) a qui no sigui llur autor, l'empremta que deixa — recordeu «La caiguda de la casa Usher» — és definitiva.

JAUME BOFILL.

PRIMITIVISME I SENSIBILITAT

En un article aparegut en el PRISMES del mes d'Agost, titulat «La poesia egípcia» la nostra companya Maria Cirici ens dóna una idea força exacta del primitivisme. Avui, un altre company nostre que amaga el seu nom sota el pseudònim de Francesc de Tàber, amplia aquesta idea del primitivisme i obre, al mateix moment, una secció de Polèmica disposada a acollir totes les veus sobre qualsevol de les seccions que componen la nostra revista.

QUE és l'home primitiu? El vell, l'antic, el bàrbar. Però en el sentit més ampli de la paraula, primitius són aquells homes que no es deixen arrossegar per la civilització. Que malgrat viure en el món, conserven una certa independència: no es materialitzen. En un mot: són els homes espirituals.

Què vol dir civilització? Es una paraula molt complicada la qual cada autor la defineix a la seva manera. I examinar-ne el verdader sentit, seria cosa difícil i ens allunyaria del tema. El que puc afirmar sense gaires escrúpols, és: «que les coses passen com si la civilització fos el desenrotllament progressiu de la matèria».

Doncs bé, els homes que són prou forts per viure dintre de la civilització i conservar l'espiritualitat, són els homes primitius.

Durant un cert temps tots som primitius. L'infant és un ser primitiu perquè viu d'emocions. La civilització encara no ha tingut temps de corcar-lo. Quan descobreixi la seva personalitat, compendrà la civilització. Si no es deixa arrabassar per ella i conserva el seu cor d'infant serà el veritable home primitiu.

Ara bé, el primitivisme de la manera que l'hem concebut anteriorment va fermament lligat amb la sensibilitat. Un home primitiu ha

d'ésser forçosament sensible. Els grans artistes del món han sigut i seran homes primitius, sensibles, espirituals.

El cor de l'home és primitiu. Hi ha cors que són llisos, impenetrables. En canvi n'hi ha d'altres de sensibles. Les més petites emocions, la síntesi de les quals formen el veritable caràcter, queden marcades en els cors sensibles.

El filòsof, malgrat la seva fredor, té quelcom de primitiu, perquè és home sensible.

El primitivisme no és cap teoria, és una realitat. Un sentiment que mai passa de moda. Examinant les obres literàries antigues que han arribat fins a nosaltres ens trobem, per exemple, amb una «Cançó de Roland» o un «Tristany i Isolda» que pel seu esperit primitiu s'han fet immortals. Més endavant trobem el primitivisme en les obres romàntiques. En autors com Balzac, Alfred de Musset, etc. Actualment en les novel·les psicològiques.

Quin primitivisme més gran i reposat, el de Tolstoi. Quin altre primitivisme més senzill i més pur el de Dickens.

Creieu que poden passar de moda aquests dos grans autors primitius?

Inclús en les arts que tenen com a principi la forma de la matèria es nota palesament el primitivisme.

Hi ha escultors que s'en diuen anatòmics. En les seves obres no hi manca, ni un múscle, ni un nervi, ni una arruga, però aquella imatge resulta freda, rígida. D'altres els arcaitzants o primitius negligeixen la forma per donar-hi més expressió, més esperit, per abocar-hi tota la sensibilitat, l'ànima.

Els anatòmics donen preponderància a la matèria; els arcaitzants en el seu estil bàrbar, concebeixen la matèria com el vas de l'esperit, i ella els serveix de vehicle per expressar l'emoció més intensa.

Que és l'artista? Un infant conscient. Que és primitivisme? Senzillesa, espiritualitat, consciència.

Quin és l'home veritable? L'home primitiu.

ANAR FENT...

FESTES MAJORS — Llum i rialles. Color i soroll. Acords i giravolts amb regust de cacauets. Film sincronitzat com un sanglot.

* El temps és llarg i fi com un capdell de fil del vuitanta.

LABERINTE. — Un pas: el camí s'obre. Entrem-hi. Un pas. Mil passos. El camí es tanca. Fugim-ne.

PAISATGE. — La plana s'aixafa als seus peus. Els arbres senyalen enlaire pero en va. La boira els tapa. Se sent un soroll. Feixuc passa un cuc. Es el tren.

MISTERI. — Cinc urpes clavades a la terra roja. Pluja, fang, gossos i lladres.

CARBASSA. — Cargolat com una serp
Creix i s'estira.
S'abonyega al cap d'avall.
Un color grogós el tinta.
Desenganys de l'amor.

MELANCOLIA. — El temps no passa. Sembla que siguem ahir. Donem-li una empenta a veure si arribem a demà-passat.

IMAGINACIÓ. — Un estre amb dues mans ens fa adéu del cel estant. Un ocell que passa.

IMPROMPTU. — Puja i baixa. Muntanyes russes de la natura. El camí és dur i lluent com un asfalt. Arbres de ciment armat s'aclofen. Nius de formigues. Pous.

TARDOR. — Rosa que cau, fulla que vola, color de fum. El vent xiula. La pluja cau fina... fina. Cargols i bolets. Corones.

* Neumàtics arrapats damunt la pegadolça del quitrà, s'emporten la coneguda silueta. Mocadors trencant l'aire deixen passar els adéus.

MANÈ BERTRAN
M.^a CARME VALLS

DE LES BONES MA-
NERES I DEL BELL
: CAPTENIMENT :

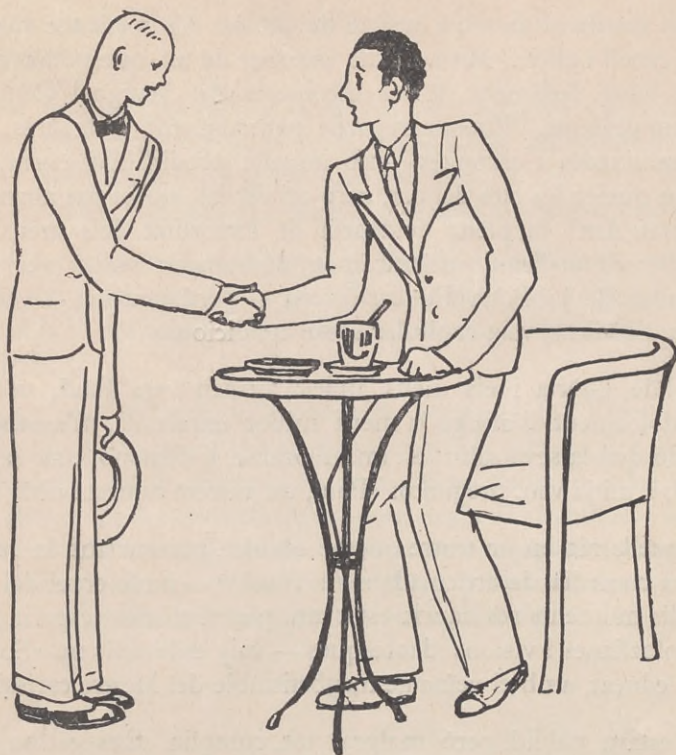
LA MEVA GRAN
AVENTURA AMB
PAUL MÜLLER

(acabament)

Jo callava, ofegat per l'indignació. Més tard, fins a cert punt asserenat, vaig dir-me que el meu amic devia ésser absolutament normal — admirat com era de persones de seny, per la seva correcció — i que era jo qui tenia vel·leïtats singulars en intentar protestar de tan belles maneres. I presoner a mon torn d'idèntics prejudicis que el meu perseguidor, caixalava assíduament la taronja pròpia del moment, oferta moments abans amb polidesa de la millor escola, mentre la lluita que es desenrotllava sobre l'herba de l'estadi esdevenia llunyana als meus ulls. En un instant de lucidesa, la llum grisa del capvespre m'anuncià la pròxima fi de l'espectacle; així és que, incapaç de resistir per més temps la companyia del meu veí, vaig prendre comiat — encara! — de Paul Müller i emprenia una fugida literalment vergonyosa.

Em calgué una bona estona de reflexió per comprendre que l'amic Müller no m'era personalment odiós: que jo avorria només la interpretació absurda d'una educació fabricada en sèrie que obligava a ell a donar-me efusivament la mà tantes voltes com em veiés i a mi a ingerir amb entusiasme tantes taronges com m'oferís. Aquesta conclusió em féu reaccionar: impotent per endegar semblant enormitat, devia evitar a Paul. No podria destruir la causa, però eliminaria l'efecte. I em repetia: «No deus veure més a Müller, *cal* que no vegis més a Müller».

Recordava que Glòria m'havia demanat vagament d'acudir a felicitar-la aquell dia el seu aniversari. Eureka! Havia trobat el remei a les meves dissorts! Que jo sabés, Paul Müller no sospitava l'existència de Glòria en aquest món, ni cap tracte el lligava amb la seva família: ni



coneixia als seus pares per deure-los-hi favors, ni als seus germans per deure-los-hi pessetes. El meu lloc era, doncs, al costat de Glòria, tota vegada que el costat de Glòria era l'únic lloc que no podia ésser acollidor pel meu exquisit amic. I a base d'aquesta certesa, em sentia novament feliç.

Pensava que aquella tarda Glòria estaria deliciosa amb els seus divuit anys recentment estrenats i m'entusiasmava amb la possibilitat de col·locar-li una galanteria llegida el dia abans en un poema de Carner, i sobretot m'exultava de joia l'idea de trobar una sèrie d'amics que em saludarien amb afecte i ensem *sense donar-me la mà*; i en el meu fur intern prometia amb solemnitat abraçar estretament el primer d'ells que se m'aproximés, em donés patacada a l'esquena i en acabat digués: «Hola, noi».

Déu sia lloat! Ja soc a la vora de Glòria. Un petit toc a la corbata i cedeixo capell i abric. Miro. I bé: insensat de mí, que podia creure que hom es lliura fàcilment de les escomeses del Maligne! Centre radiant d'un grup dinàmic, l'Enemic repartia pausadament somriures, bons desitjos, encaixades i taronges, amb aquella prodigalitat atterradora i tan seva. Em queien les ales del cor, però cal dir-ho, no va pas abandonar-me la serenitat. Amb la plena evidència de l'inutilitat dels meus esforços; posseït per un fatalisme autènticament mahometà; seduït per la serpentina monstruosa de la Bona Educació, vaig — perdoneu-me — vaig rendir-me, vaig claudicar, vaig capitular sense condicions.

Oblido Glòria i els meus amics: avanço vers Paul, m'inclino, li somric dolçament, li atorgo la meua millor encaixada, m'assabento amb satisfacció que la seva salut és immillorable, li demano una taronja i finalment, a mitja veu, pregunto: «Paul, on anirem aquesta nit?»

I aquella nit, en un teatre que he oblidat, presenciànt la representació d'una comedia desarticuladament còmica — mofa cruel del destí, car en aquells moments res hauria estat tant plaent al meu esperit com tragèdies sofoclianes i visions dantesques — vaig esdevenir un «Soi-disant» perfecte educat, amb el veïnatge insubstituïble del Mestre caríssim.

Jo estava pàl·lid, però malgrat tot, complia. Ens estrenyèrem les mans dues vegades cada entreacte, ens saturarem de taronges i després, a còpia d'insistència, adquirirem finalment la tranquil·litzadora certesa de la perfecta salut d'ambdós. Paul Müller resplandia de benaurança i jo feia esforços per no sanglotar.

Cap a la fi de la vetllada, quelcom s'arborava dintre meu: eren les opinions de tota la vida potser, o qui sab si la vergonya del meu renunciament? O tal vegada l'embaïfament d'una semblant educació? El cert és que forces desconegudes, irresistibles, avassalladores, m'alçaren independentment de la meua voluntat i — damnació! — vaig abandonar el teatre sense acomiadar-me de Müller.

Rodant a la deriva per la ciutat encalmada, caminava una bella estona; i advertit innegablement pel meu Jo fisiològic, que les emocions del dia havien reduït la meua habitualment copiosa alimentació a una successió de sacrificis de taronja en l'ara de la Bona Educació i altrament

ben poc entusiasta de les teories naturistes, em calgué entrar després a un restaurant.

A títol de prevenció ja vaig escollir el més allunyat de la meva freqüentació habitual. Entro amb recel, inspecciono curosament el local, ressegueixo amb avidesa les taules, una per una... I bé: Paul Müller *no* hi era. Ja era hora. Enllestit el refrigeri, m'acollia al merescut descans.

Si no esperit temerari, tampoc he estat mai típicament poruc: però aquella nit fou precis que registrés minuciosament els reconets més inverossímils de la meva habitació abans no em veiés amb ànims per colgar-me al llit.

I si vaig ésser alliberat de la presència corpòrea de l'Enemic, la seva figura em fou sostinguda inacabablement en els somnis: uns somnis — uns pesombres — amb imatges de film d'Eisenstein, on piles enormes de grans llibres, en el lloc dels quals hom llegia «Urbanidad», adquirien sobtada movilitat i a la impensada, emmarcaven la silueta de Paul Müller que, impacable, satànic, victimari, em reclamava l'encaixada amb la seva dreta estesa i m'oferia amb l'esquerra la taronja eterna.



Dies després, uns afers comercials desplaçaven Paul Müller a la seva ciutat nadiua, Basilea, a l'alta Suïssa. Recentment ha reprès la seva vida entre nosaltres. Ha continuat interessant-se assíduament per la meua salut i segueix no perdonant-me cap estreta de mans. En canvi no s'ha dignat interrogar-me a propòsit de la meua estranya conducta d'aquell dia. Paul Müller deu pensar que no cal profunditzar massa un home mal educat.

R. M. G.

DIFAMACIÓ

Perquè tens els ulls plens de llàgrimes, fill meu?

Que dolents són, d'estar-te renyant sempre sense motiu!

Has tacat de tinta els teus dits i el teu rostre mentre escrives... és per això que et diuen brut?

Oh! gosarien dir-li bruta a la lluna plena perquè s'ha emmascarat la cara amb tinta?

Et blasmen per qualsevol futesa de res, fill meu. Estan disposats a trobar faltes en tot.

Has estripat el teu vestit mentre jugaves... és per això que et diuen descurat?

Oh! què dirien a un matí de tardor que somrigués a través dels núvols esquincats?

No facis cas del que diguin de tu, fill meu.

Fan una llarga llista de les teves malifetes.

Tothom sap com et plauen les coses dolces... és per això que et diuen llaminer?

Oh! com ens dirien a nosaltres, a qui tu ens plaus tant?

EL DARRER TRACTE

Vina i compra'm — vaig cridar mentre caminava en el matí per la ruta empedrada.

El rei vingué, espasa en mà, dins la seva carroça i prenent me la mà, digué:—«Et compro amb el meu poder».

Però el seu poder no valgué res i s'allunyà en la seva carroça.

En la calor del migdia les cases romanien amb les portes tancades i jo passejava pel carreró tortuós.

Un vell arribà amb el seu sac plè d'or.

Reflexionà i digué:

«Et compro amb els meus diners».

I una per una sospesà les seves monedes, però jo vaig apartar-me.

Era el cap vespre. El marge del jardí era tot florit... La bonica donzella vingué i digué: «Et compraré amb un somriure».

Però el seu somriure empal·lidí, i es desfeu en llàgrimes i la donzella tornà tota sola en la foscor.

La lluna brillava en la sorra i les onades del mar trencaven valentament.

Un infant jugava amb petxines.

Alçà el cap esguardant-me com si em conegués i digué: «Et compro per res».

Des d'aleshores aquest tracte, fet en un joc d'infant, ha fet de mí un home lliure.

EL PETIT HOME GRAN

Sóc petit perquè sóc un infant: quan tingui l'edat del meu pare seré gran.

El meu mestre vindrà i em dirà: «Es tard, porta la teva piçarra i els teus llibres».

I jo li diré: «No saps que sóc tan gran com el meu pare? I mai més no donaré lliçons».

El meu mestre es meravellarà i dirà: «Pot deixar els seus llibres, si vol, per què ja és gran».

Jo mateix em vestiré i aniré a la fira, on sigui nombrosa la gent.

El meu oncle vindrà corrent i em dirà: «Et perdràs minyó; deixa que t'acompanyi».

Jo respondré: «No veus, oncle, que sóc tan gran com el pare! Puc anar sol a la fira».

L'oncle dirà: «Si, pot anar allà on vulgui, perquè ja és gran».

La mare tornarà del bany mentre jo dongui diners a la meva mainadera, car ja sabré obrir la caixa amb la meva clau.

La mare dirà: «Què estàs fent, dolent?».

Jo li diré: «Mare, no saps? sóc tan gran com el pare i he de donar diners a la meva mainadera».

La mare es dirà a ella mateixa: «Pot donar diners a qui li plagui, perquè ja és gran».

Al temps de les vacances, a l'octubre, el pare vindrà a casa i creient que sóc encara un infant em durà de la ciutat sabates i vestidets de seda.

Jo diré: «Pare, dóna-les al meu dado, perquè jo sóc tan gran com tu».

El pare pensarà i dirà: «Si vol, pot comprar ell mateix els seus vestits, perquè ja és gran».

RABINDRANATH TAGORE,
del llibre «Lluna creixent». — Traducció de
Maria de QUADRES.

LA SITUACIÓ INTERNACIONAL

Si no és calculés l'enorme transcendència que té la crisi econòmica mundial, podria semblar que insistim massa sobre aquest tema. Creiem, però, que a més de la gran importància que té l'assumpte, homi reconeix que la complexitat del problema, permet de repetir el tema sense cansar. Es per això que no hem vacil·lat en publicar el comentari que fa de la crisi l'Ernest Noble sobre tot si l'adjunta a temes nous interessantíssims.

BSESSIONATS en l'articulació interna del nostre país, atrets per la sort de la República i la de Catalunya, d'un quant temps ençà no prestem la deguda atenció als importants esdeveniments que ocorren a la major part del món. En poc temps, s'han viscut moments d'una emoció intensa per a l'avenir del món; principis que semblaven incommovibles han cedit insospitadament sota la pressió del pànic; d'altres han quedat senyalats per anys i anys i en tardaran encara més en recobrar la seva força primitiva. El món sembla viure sobre un volcà en plena erupció. I nosa'tres no ens en donem compte o sols ho escoltem amb indiferència volguda; nosaltres no vivim sinó per la sort que esdevindrà al nostre Estatut o els preceptes més o menys democràtics que contindrà la Constitució de la República. Cal que ens esmenem; cal que al mateix temps que lluitem per la nostra autonomia i per la consolidació de la República, sapiguem prestar la deguda atenció — i si és convenient interroguem — en els fets que s'esdevenen arreu del món. En una paraula, cal que visquem al mateix ritme que els altres països mundials i que per a retrobar el contacte amb l'interior no el perdem amb l'exterior. I ara que hem fet

aquesta advertència — al nostre entendre necessària — passarem a examinar breument, tres o quatre dels fets més sobressortints de la vida internacional dels darrers mesos.

En tots els països, en totes les latituds, ens trobem amb una realitat indefugible: la crisi econòmica. Esdeveniments d'una importància excepcional, han passat a segon pla, davant les conseqüències d'una crisi que ha envaït tot el món i que el manté en una tensió constant. Els tècnics prou ens diuen que la seva durada ha d'ésser forçosament limitada; a l'entrada del nou hivern, persisteix més aguda i extesa que mai. I això fa témer pels desordres socials que la pobresa i l'enrarament de la vida sempre porten en si. Per què quin es el país que — com Alemanya — pot passar, sense greus perills revolucionaris, els mesos més crusos de l'hivern amb la carrega de quatre mil·lions d'homes sense feina? Si els socorre com ells exigeixen, les seves finances no podran suportar-ho i es produiran una sèrie de trastorns econòmics; si els abandona a la pròpia sort — a la sort de la fam i de la misèria — quin exèrcit no constituïran per obeir a tota classe d'extremismes! O la ruïna de l'estat i amb ella el seu enfondrament, o la revolució social de quatre mil·lions d'homes que volen menjar a tota costa i amb ella la desfeta de tota l'organització democràtica que regeix el país de la guerra ençà. En mig d'aquestes dues forces igualment negatives, el govern del canceller Brüning — un home enèrgic i digne de tota classe d'admiracions — intenta fer obra positiva i conduir la nau de l'estat cap a un port tranquil i segur. Ho aconseguirà?

Un altre país ha sofert, considerablement, de la crisi econòmica: Anglaterra. Però el caràcter de la mateixa en un i altre estat apareix completament diferent. Alemanya és país empobrit per la guerra i per les reparacions que després ha hagut de pagar als diversos ex-aliats; no posseeix capitals ni altre riquesa que la seva indústria; i per mantenir-la, per a poguer complir amb els seus compromisos internacionals, ha de crear-se una riquesa fictícia, important capitals nordamericans i anglesos. La seva dependència vers l'exterior, és, doncs, completa i absoluta. En canvi Anglaterra és un país de grans capitals, d'una indústria forta i poderosa, però que per haver volgut mantenir íntegre i sense màcula el seu crèdit mundial, s'ha vist desaventatjada en la competència comercial. En efecte, al restablir el 1925 el patró-or per a la lliura esterlina, va col·locar a la

indústria davant el dilema de vendre car i perdre els mercats internacionals o vendre a baix preu — en relació amb els països de moneda depreciada o estabilitzada per sota del patró-or — i haver de baixar els salaris dels seus obrers. Com que tant una cosa com l'altra produïa els mateixos efectes — l'empobriment general — després d'uns quants anys de dura lluita, s'ha vist obligada a fer allò que tots o gairebé tots els països europeus ja havien fet: despreciar la seva moneda, per a estabilitzar-la més tard a un nivell que permeti la lliure exportació de la seva indústria. És a dir, que la baixa de la lliura esterlina no ha estat una senyal d'insolència ni de rebaixament econòmic; al contrari, ella haurà permès desfer l'enriment en el qual es desenvolupava la vida d'aquest país potentíssim i restablir la normalitat a un nivell adequat per a que la seva indústria pugui competir amb un peu d'igualtat en els mercats mundials. Ara, que no es pot negar que això haurà estat un cop fortíssim per al crèdit britànic i per tots aquells que hi depositaven — com els aristòcrates espanyols — una màxima confiança. I és pot ben assegurar que sense la pressió exercida arreu del món per la crisi econòmica, aquests fets no s'haurien produït i la lliura esterlina continuaria essent la moneda estable per excel·lència.

De la mateixa manera, pot considerar-se que sense la pressió esmentada tampoc s'hauria produït un aconeixement tan transcendental com ha estat el viatge dels ministres francesos — Laval i Briand — a la capital Alemanya. Des del congrés de Berlin ençà, és a dir, de cinquanta anys en aquesta part, cap ministre francès havia fet una visita oficial al govern alemany. I ha estat necessària la plena convicció de que una entesa franco-alemanya era una de les condicions essencials per a la pau europea, i per tant, per a que el món s'aixequi del marasme econòmic en el qual s'ha submergit, per a decidir uns ministres francesos en funcions, a empendre el viatge de Berlin. Els seus efectes pràctics més bé han estat minsos; però s'ha de confessar que ningú s'esperava a gran cosa més. S'ha creat una comissió mixta d'altres personalitats de la política, la finança i el comerç que procurarà regular — evitant competències enutjoses com les que es fan les grans línies de navegació transatlàntica — i intensificar l'intercanvi comercial entre els dos països (i molt particularment s'ha reprès la política de confiança mútua que havia inaugurat Stressman i que per espai d'uns quants anys havia sofert un lamentable estancament.

En resum; s'ha buscat un efecte psicològic que enfortís la resistència interior del poble alemany al veure's sostingut per la primera potència econòmica d'Europa i s'ha obert un camí per a establir una estreta col·laboració comercial i financiera que bé podria conduir a presentar un front únic per a demanar l'anul·lació dels deutes de guerra als Estats Units. I arribats en aquest punt ens trobem davant la perspectiva del viatge del President del Consell francès a Washington. És indubtable que un fet i l'altre estan estretament lligats; fins diriem que el primer — completat per la visita del ministre d'Afers Estrangers britànic a París — no ha estat més que la preparació del segon. En efecte, M. Laval no representarà exclusivament a França quan parli amb el president Hoover i el que li pugui dir sobre la necessitat d'anul·lació tots els deutes de guerra, interessa per un igual a dos països més: Anglaterra i Alemanya. Amb una particularitat, però: que si existeix un mitjà d'aconseguir aquella anul·lació, aquest mitjà sols està a les mans de França. Per això és el President del Consell Francès i no un dels seus col·legues britànic o alemany, el que fa el viatge a Washington. La cosa és fàcilment explicable. Com que els Estats Units no volen sentir a parlar d'anul·lació o simplement de reducció dels deutes de guerra mentre hi hagi certs països a Europa que desprenen grans quantitats en armaments; i com que és França la que més s'oposa a tota reducció d'aquest ordre amb el pretext — autèntic o no — de que la seva seguretat nacional no està prou garantida, és, sols en una entesa Franco-Americana que pot trobar-se el mitjà de fer viable la reducció dels armaments i per ella l'anul·lació dels deutes de guerra. Perquè si e's Estats Units ofereixen a França les degudes garanties de seguretat per a que aquesta pugui reduir els seus armaments, un dels principals obstacles que s'oposen a l'èxit de la Conferència del Desarmament que ha de reunir-se pel febrer pròxim, haurà desaparegut; i si la dita conferència reeixia totalment o en gran part, no es pas impossible que els Estats Units es decidissin a anul·lar els deutes de guerra. Ens trobem, doncs, amb un entrelligament d'interessos que fa sumament interessant el resultat pràctic que s'obtingui amb el viatge de M. Laval a Washington. Aquest resultat es pot resumir en poques paraules: inspirar al President Hoover la confiança suficient per a obtenir d'ell les garanties de seguretat necessàries a França. Si M. Laval sap convèncer-lo de que França no pot desarmar sense quelcom que vingui a substituir el fracassat pacte de seguretat mútua que s'havia elaborat a Ginebra el 1924, la possibilitat del desarmament haurà

fet un pas enorme — gairebé diríem decissiu. I un cop aquest realitzat o en camí d'ésser-ho, no sols tots els països europeus s'hauran alleugerit d'una càrrega feixuga i improductiva — la càrrega de les despeses per als armaments militars navals i aeris — sinó que s'hauran guanyat la bona voluntat dels Estats Units per a buscar una fórmula que, ja sigui immediatament, ja sigui progressivament, permeti l'anulació dels deutes de guerra. Ella donaria una empenta formidable a l'economia europea i molt probablement acabaria amb la greu crisi que flagella a tots els països del món. Però per arribar a aquest resultat cal que els homes d'estat que dirigeixen els destins de les principals potències mundials no perdin ni un instant el sentit de la realitat i no es deixin dur per l'amor propi o uns fals concepte del que és defensar els interessos d'un país. Cal que es convencin de què ja ha passat el temps de fer política pura i que tinguin la deguda comprensió per a veure que la millor manera de defensar el propi país no és pas deslligant-lo i aïllant-lo del reste del món sinó fent de la sort del món la pròpia sort. L'entrelligament d'interessos és el principal signe dels nostres temps i l'exemple d'Anglaterra es massa clar i recent per a no tenir-lo en compte. Ho creuran així els homes d'estat de les principals potències mundials?

ERNEST NOBLE.



PENSAMENTS DE NAPOLEÓ

Aquell qui sols practica la virtut amb l'esperança d'adquirir una gran anomenada és ben a prop del vici.

L'home no fa forat en aquest món sinó dominant el seu caràcter o creant-se'n un.

Un hom no creu sinó allò que li fa goig de creure.

Un home sense coratge ni braó, és una cosa.

Les ànimes fortes rebutgen la voluptat, com els navegants eviten els esculls.

Quants d'homes no són culpables sinó a causa de llur feblesa per llurs dones.

Cal ésser militar per governar; un hom no governa un cavall sinó amb botes i amb esperons.

Un govern acabat de neixer ha d'enlluernar.

No hi ha robatori; tot es paga.

Una societat sense passions és estacionària.

La democràcia pot ésser furiosa, però té entranyes: un hom la commou; l'aristocràcia, en canvi, resta sempre freda i no perdona mai.

La igualtat sols existeix en teoria.

PRISMES no es fa responsable dels treballs dels seus col·laboradors.

LLUIS REIG BERNET

CONSTRUCTOR DE MO-
BLES I DECORADOR

TALLERS: ENRIC GRANADOS, 21
TELEFON 11.663 - BARCELONA



joies

argenteria

perles

r. sunyer
corts catalanes, 660
barcelona

brillants

esmalts

MATERIAL ESCOLAR I CIENTIFIC, S. A.

RONDA UNIVERSITAT, 7

Tel. 10505

BARCELONA

Llibres en català. — Material per a escolars. — Objectes
per a dibuix. — Elements per a treballs manuals. —
Mètodes Montessori i Decroly — Suministre de tota
mena de material per a instal·lació completa d'escoles.



CICLES MOTOS ESPORTS

RECAMBIS I
REPARACIONS

A. SANROMÀ

BALMES, 62

TELÈFON 12303

BARCELONA



**LLIBRERIA
BASTINOS DE JOSEP BOSCH**



TEXTES I LLIBRES DE CONSULTA
PER A TOTES LES CARRERES. OBRES
I MATERIAL DE PRIMERA ENSE-
NYANÇA. LITERATURA I LLIBRE-
RIA EN GENERAL.

Pelai, 52 - Telèfon 20600 - BARCELONA



MAGATZEM DE MERCERIA, PELLETERIA
I NOVETATS

Fill de J. BOFILL

Casa fundada l'any 1875

Via Laietana, 28

l'elèfon 25017

Agència JAVIS

JURÍDICA - ADMINISTRATIVA

COBRAMENT DE CRÈDITS

Consultes jurídiques, Tramitació de tota classe d'affers en centres oficials, Administració de finques, Certificats, etc. etc.

DIRECTOR

MARC-AURELI VILA COMAPOSADA
Agent de negocis

ASSESSOR JURÍDIC

J. M.^a SABATA ANFRUNS
Advocat

VIA LAIETANA, 13, 2.^o 2.^a :: TELÈFON 16598



ESTEVE RIERA
Confiter i Pastisser
Pa de Luxe
RAMBLA D CANALETES, 9 i 11
CARRER D MALLORCA, 307 i 309
PORTAL DEL ANGEL, 18